

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno autora diplomové práce: Šárka DVOŘÁKOVÁ
Téma: **Člověk, duše a smrt**
Zpracovatel posudku: PhDr. Miloš BEDNÁŘ

Hodnocení:

Název práce nevyjadřuje zcela přesně její obsah: vhodné bylo doplnit i (např. jako podtitul) obsah druhé části práce, např. „Problematika umírání a smrti u českých seniorů“. DP má dobré logické uspořádání a přehlednou strukturu; abstrakt bylo ovšem třeba zestručnit (např. místo adres zařízení, kde byl proveden průzkum, uvést jen „... proveden ve třech...“); v bodě „Cíle a úkoly“ na s. 15 bych se vyhýbal slovu „ucelený“ (užito čtyřikrát), protože tato problematika je „neucelitelná“ a již ze své podstaty „věčně“ otevřená (někde by se hodilo lépe slovo „celistvý“) – první věta odd. 2.1 je tak fakticky nesplnitelná.

Diplomantka projevuje jistou nezkušenost při práci s literárními zdroji: bylo třeba ostřeji rozlišit, kdy jde o doslovnou citaci a kdy o hodnocení myšlenkového odkazu toho kterého myslitele (a zde rozlišit výrazně vlastní názory a ty „učebnicové“); bylo vhodné uvést na mnoha místech i stránkovou citaci – tu jsem fakticky v celé DP neobjevil (snad jen u Nietzscheho na s. 25-26 v podobě paragrafů – symbol \$ je ovšem používán pro americký dolar... ten pravý znak je §). Také jsem nevyluštil logiku řazení autorů do „Seznamu použité literatury“ – správně se řadí abecedně.

Některá formální pochybení by však neměla zakrýt kvalitní práci, kterou DP odráží a která vyniká spíše ve druhé, tedy *praktické* (toto slovo bych preferoval místo „experimentální“, o které fakticky nešlo) části. Tu považuji za velice přínosnou a využitelnou i pro další výzkum této výsostně důležité problematiky. Zkoumaný vzorek seniorů je vskutku reprezentativní a pochvalu zasluhuje i „náštel“ v podobě pilotního vstupního testu (viz s. 66).

Některé připomínky a postřehy:

* (s. 30) Zde nemohu plně souhlasit s rozbohem křesťanského pohledu na otázku smrti – jde spíše jen o pohled *katolický*. Židovství i křesťanství mají např. také svou reinkarnaci, ale jednorázovou, a to v podobě *vzkříšení*.

Celý tento oddíl 4.4 vyžadoval poněkud širší zpracování, stejně jako psychologie v kap. 5 (s. 32-33).

* (s. 42 an.) V pasážích o sebevraždě bylo vhodné zmínit i slavnou Masarykovu práci k tomuto tématu.

* (s. 46) U věty o eutanazii v Holandsku je na místě dodat, že je umožněna *pouze při dodržení velice striktně vymezených podmínek*. Jinak řečeno, není ani tam legální, jen přestala být – v mimořádných situacích – ilegální.

* (s. 52-54) Velice kvalitní podkapitola o paliativní péči!

* (s. 68 an.) Ke skladbě dotazníku, resp. vyhodnocení dat, mám pouze jednu, leč dosti podstatnou připomínku: kategorie „věřící“ je dosti vágní (automaticky je v DP také předpokládána křesťanská víra?) a je známo, že s přibývajícím věkem se většina seniorů identifikuje s touto kategorií („co kdyby na tom něco bylo“...), byť třeba strávili život jako členové komunistické strany... Zde bývá dobrá kontrolní otázka na znalost „otčenáše“, na které mnoho tzv. věřících ztroskotá. Dále je třeba dodat (viz relace ad otázka č. 8 a diskuse na s. 77), že základní křesťanský postoj je vírou v posmrtný život, a to ve formě spásy a „občanské legitimace“ v Božím království.

* (s. 83) Kierkegaardovo dílo vyšlo pod českým názvem „Bázeň a chvění, Nemoc ke smrti“, nikoli jak uvedeno.

Otázka k obhajobě:

* Jaký je *biblický* (tedy autentický hebrejsko-křesťanský) pohled na smrt?

Diplomantka prokázala dobrou schopnost analyzovat a interpretovat zjištěné výsledky. Ocenění zasluhuje i stylistická zdatnost a srozumitelnost, nelehko dosažitelná právě u této složité problematiky.

Přes některé výhrady – zejména k formální stránce - považuji diplomovou práci za velice přínosnou a souhlasím s jejím předložením k obhajobě.